

ALBINA

REVISTA POPULARA

Apare în fiecare Duminică

COMITETUL DE REDACȚIE:

ION KALINDERU

F. Gârboviceanu	P. Dulfu
G. Coșbuc	V. S. Moga
G.-I. P. V. Năsturel	N. Nicolaescu
Gh. Adamescu	Gr. Teodossiu
I. Otescu	C. C. P.-Tașcă

Anul XIII.

No. 27

4 Aprilie 1910

ALBINA

Revistă Enciclopedică Populară

Abonamentul în țară pe an lei 5 | Abonam. în străinătate pe an lei 8
" " " pe 6 luni " 3 | Un număr 15 bani.

Pentru anunțuri 1 leu linia. Măca publicitate, 5 bani cuvântul,
Manuscrisurile nepublicate se ard.

SUMARUL:

P. Dulfu, O bătrână.
Sofia Nădejde, «Lăsați copiii să vie la mine».
I. Lupaș, Despre Romani, strămoșii noștri.
Fl. Cristescu, Serisori către un învățator tânăr. A 11-a scrisoare.
T. Diceșcu, Stinge focul când mocnește sub cenușă. (Urmare).
Dr. Lux, Din viața peștilor.

DIN LITERATURA ROMÂNĂ:

Gr. Alexandrescu, Vulpea, calul și lupul, fabulă. (Cu ilustrație).

DIN ZIARE ȘI REVISTE:

Tutunul la sălbatici.

SFATURI PRACTICE:

Elena M. Demetrescu, Arpagic cu măslina. — Tăeței cu nuci.

ILUSTRAȚIUNI:

Biserica curții domnești din Târgoviște — înainte de restaurare; — după restaurare.

CRONICA:

Corpurile legiuitoare. — Starea agricolă a României la finele lui Martie 1910.

PAGINA GLUMEAȚA:

Staț Pățitul, Poveste vânătorească. (Cu 4 ilustrațiuni).

SUPLEMENT:

Buletinul activității sociale a preoților și învățătorilor No. 25 delă 4 Aprilie 1910.

6 BATRÂNĂ (1).

*E mult de când și dânsa eră 'ntr'a vârstei floare;
De ani, pe cap albită-i — ca munții de ninsoare —
Și criniî feței sale păliți de-al toamnei vânt;
Dar eu cu toate-acestea în versuri voiu s'o cânt.*

*Intr'un sătuț e cuibu-i, de pomi stufoși umbrit;
Măriri, plăceri deșarte nici când n'a urmărit,
Plăcerile-i râvnite sunt: grija casei, treaba;
Ea ar cădea bolnavă, de-ar stă un ceas degeaba.*

*Aleargă cât e ziua, e pururea grăbită;
In veci răpaos n'are, în veci nu-i obosită.
Se lasă cea din urmă odihnei, când e seară;
Și 'n zori, dorm toți ai casei, când ea 'n picioare-i iară.*

*Se și cunoaște urma pe unde se'nvârtește!
La câmp și 'n casă, totul sub pasu-i înflorește.
Și lipsa, care șade cu trândaviu la masă,
N'a cutezat odată măcar să-i intre 'n casă.*

*De vin săraci la pragu-i să cear' ajutorare,
Pe cei nevolnici, gârbovi, i-ajută din ce are;
Dar celor în putere, ce fug de munca grea,
Portița le-o arată: — «Munciți și veți aveă!»*

*In sărbători nu uită biserica.., se duce
Ca să se 'nchine acelui ce-a pătimit pe cruce, —
S'asculte cele spuse de preot din altar..
Și-atunci: ce fericită-i!.. ea uită orice-amar.*

(1) Din volumul «Cântece și Povești» apărut în editura «Minerva», București.

*Graiu, lege, obiceiuri străvechi, avuturi sfinte
 Ii sunt și le păzește cu dragoste ferbinte,
 Cum își păzește-avarul comoara, făr' de care
 A mai trăi pe lume o clipă n'ar fi 'n stare.*

*De vin furtuni asupra-i, nu pot să mi-o doboare ;
 După furtuni, ea știe că iar surâde soare.
 Nici prea mult nu se'ncrede când soarele-i zâmbește,
 Dar nici — când se'nnoează — nu desnădăjduște.*

*Avut-a și-un tovarăș, ce blând o sprijineă
 Cu brațu-i, cu povața-i, p'a vieții cale grea —
 Inbutul soț, azi, unde-i? .. Cu fața 'n sus la Domnul
 In țintirim își doarme, sub paza crucii, somnul.*

*Lumina sa pe lume: cei doi lăstari ai săi ;
 De dragi ce-i sunt, viața și-ar da-o pentru ei.
 Dar unul... vai, departe-i!.. d'un timp, ce rar îl vede!..
 Când e și el acasă, bătrâna 'n raiu se crede.*

*Când pleacă iar, ea plânge și-i zice: «Scumpul meu,—
 «Ne mai vedem vr'odată?.. Ah, știe Dumnezeu.
 «Mergi... Cel de sus ți ajute!.. Și dac'o să mă țină
 «In viață încă Tatăl... să nu mă uiți!.. mai vină!..»*

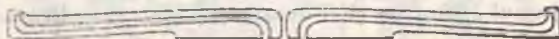
*Urmare-aș cu ăst cântec, dar lacrimi s'au strâns
 In ochii mei și pieptul mi-e 'năbușit de plâns...
 Bătrâna-i mama, care la sânu-i m'a lăptat ;
 Eu... fiul ei, de soartă departe aruncat.*

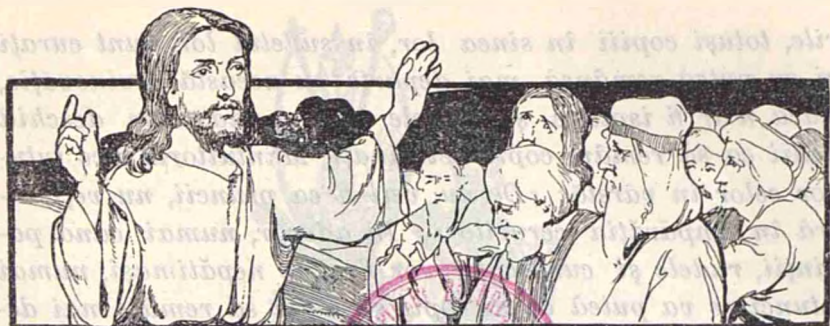
P. Dulfu.

Al doilea premiu pentru cititori.

*Anunțăm cititorilor noștri că odată cu No. de Paști vom
 distribui al doilea premiu, adică al doilea tablou în co-
 lori din acest an. El reprezintă «Punerea în mormânt» și
 este o copie după tabloul lui Tiziano-Vecelli.*

„Lăsați copiii să vie la mine“.

Astea-s cuvintele mărețe și pline de dragoste rostite de Iisus, iubitorul de oameni. Invățăturile lui către apostoli, arată nu numai iubirea pentru copii cari-s viitorul, dar și datoria sfântă ce avem a i îndrumă spre bine. Adevăruri adânci es din următoarea poruncă :

«Intr'acel ceas s'au apropiat ucenicii de Iisus, zicând: Doamne, cine este mai mare întru împărăția cerurilor? Și, chemând Iisus un prunc, l-a pus în mijlocul lor, și-a zis: «Adevăr, zic vouă; de nu vă veți întoarce, să fiți ca pruncii, nu veți intra întru împărăția cerurilor. Deci oricine se va smeri pre sine ca pruncul acesta, acela este mai mare întru împărăția cerurilor. Și ori cine va primi pre un prunc ca ăsta întru numele meu, pre mine mă primește. Iar cine va sminti pre unul di'ntre aceștia miei, cari cred întru mine, mai bine îi va fi lui să-și spânzure o piatră de moară de grumazi, și să se arunce întru adâncul mării. Vai lumii de sminteli, că trebuie să vină sminteli; înse și mai vai de acela prin care vine sminteala».

In tălmăcirea acestor câteva rânduri găsim cel mai mare, mai înalt, și mai frumos adevăr, cea mai bună îndrumare pentru călăuzirea copiilor de azi, oamenii de mâine. Iisus, la întrebarea apostolilor, cine e mai mare în împărăția cerurilor, le arată un prunc, și le spune că numai cine va fi ca pruncul, adică va avea sufletul neîntinat de patimi, cugetul nemânjit de reuțăți, de zavistie, numai acela va fi vrednic de împărăția lui Dumnezeu. Tot de-acî se mai poate scoate încheere că, deși avem de luptat cu moșteni-

rile, totuși copiii în sinea lor, în sufletul lor, sunt curați și ar putea rămâne mai departe cu această nevinovăție, dacă n'ar fi ispitele și pildele rele ce văd cum deschid ochii ca să rămâie copii neîntinași, Mântuitorul zice tuturor celor în vârstă: «De nu veți fi ca pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor». În adevăr, numai când părinții, rudele și cunoscuții vor fi și ei nepătinași, numai atunci se va putea ca și copii să fie și să rămâie mai departe, curați la suflet, neavând de unde lua pilde rele. Dar, când copilul, de cum deschide ochii, vede în jurul său gâtceavă, ură, zavistie, hoșie, nedreptate, minciună, patimi rele; când dela sinul mumei îl otrăvește cu băuturi și pilde rele, mai poate el rămâne curat?

Mântuitorul, cunoscând toate aceste slăbiciuni omenеști, zice mai departe: «Cine va sminti pre unul di'ntre acești mici» adică cine le va întina nevinovăția prin pilde rele, sau cine prin vorbe nesocotite, îi va depărta dela calea adevărată, acela face pe lume cea mai mare fărădelege căci otrăvește viitorul unei nații și întârzie vremea când să, fie pe pământ ca 'n ceruri. «Aceluia mai bine-i va fi să-și lege de grumazi o piatră de moară și să se arunce în adâncul mării».

E cea mai aspră osândă ce-a putut aduce vre-o dată ori care pedagogie din lume în potriva celor ce strică nevinovăția. Și să ne întrebăm acuma, în cuget și conștiință curată, care di'ntre noi am putea zice că n'am păcătuit foșă de această înaltă poruncă pedagogică, rostită acum două mii de ani? Care di'ntre noi fost-am în fața copiilor și-a tinerilor, veșnic drepți, nepătimași, care nu ne-am infuriat, n'am mințit, c'un cuvânt, care dintre noi am fost ca un prunc și putem să credem că prin purtarea noastră n'am adus sminteli, dând pilde rele? Mântuitorul cerea, acum două mii de ani, dela norodul de rând această virtute. Oare nu s'ar cuveni ca azi, cel puțin noi toți cei meniși a lumina pe copii și tineri, să ne silim din rășputeri a da numai pilde bune, având neșterse în minte cuvintele: vai de acela prin care vine sminteala.

Sofia Nădejde.

Despre Romani, strămoșii noștri.

Pre vremea când s'a născut Domnul nostru Iisus Hristos, cel mai puternic popor al lumii erau Romanii, un popor de vită latină. Dar ei n'au fost totdeauna așa puternici, cum îi aflase nașterea Mântuitorului. Ci au pornit din niște începuturi foarte modeste; abia și-au putut zidi înaintea de Hristos cu vre-o 7 veacuri și jumătate pe țărmul stâng al râului Tibru, în Italia, o cetate, care a rămas multă vreme fără vre-o însemnătate deosebită.

Ea se conducea la început de sfatul bătrânilor, numit *senat* și de câte un rege. Dar mai târziu Romanii alungară pe regi sub cuvânt că puterea lor ar primejdi libertatea cetățenilor și începură a pune în locul lor câte 2 consuli, pe care îi schimbau din an în an și nu-i îngăduiau să facă nimic de capul lor, ci numai cu învoirea obștească.

După întemeierea cetății veacuri de-a rândul au fost lupte și neînțelegeri lăuntrice, pentrucă *patricienii*, adică boierii și bogătanii, nu voiau să dea nici un drept oamenilor din popor, *plebeilor*. Odată aceștia amărăți în sufletul lor de multă nedreptate ce li se făcea, au hotărât să părăsească cetatea și s'au dus de s'au așezat pe un munte, pe „*Muntele Sfânt*“. Numai acum au văzut *patricienii* că fără brațele muncitoare și viteze în războaie, ale poporului cetatea n'o va putea duce multă vreme. De aceea au trimis îndată după ei. Cel ce s'a dus să-i cheme, *Menenius Agripa*, fiind om iscusit la vorbă, i-a înduplecat să se întoarcă înapoi spunându-le următoarea pilduire plină de învățăminte folositoare: „Odată s'au hotărât toate măduarele trupului să se împotrivescă gurii. Mănile au zis, că

ele nu-i mai dau de mâncare, picioarele, că ele nu vor mai alerga într'o parte și în alta. Atunci firește, trupul ne mai având hrana de lipsă, a început să slăbească, să lăncezească și dintr'o dată și-au pierdut toată puterea și mâinile și picioarele.

«Așa dară, precum toate măduarele trupului sunt îndrumate unele la ajutorul celorlalte pentruca trupul să poată trăi și munci, tot așa și într'un stat, într'o cetate sau la un popor ori-care, oamenii cei mai de sus, cei din clase înalte și mai cu stare și cei din păturile de jos ale poporului, cei mai de rând au trebuință unii de ajutorul celorlalți, căci altfel nu pot trăi și nu pot înainta. De aceea se cuvine să trăească în cea mai bună unire și frățietate unii cu alții.»

Așa plebeii s'au întors și patricienii au început a le da apoi și lor drepturi tot mai multe, până când pe încetul li s'a deschis calea și la cele mai înalte dregătorii în stat. Din această bună înțelegere a izvorit apoi *mărirea poporului roman*. Căci în firea lor, acești strămoși ai noștri aveau ascunse bogății mari, daruri și însușiri, cari ar fi putut să umple pe orice popor de râvna neogoită a cuceririlor și a stăpânirii celei mai întinse.

La început Romanii aveau moravuri aspre și sănătoase: prețuiau mai mult decât ori-ce, hărnicia cinstită și bărbăția vitează. De aceea înaintea lor alt soi de oameni nu aveau trecere, decât muncitorii strădalnici ai țarinelor și oștenii biruitori în războaie. Romanii ei înșiși 400 de ani după zidirea cetății lor, n'au știut și n'au căutat să fie altceva decât plugari cinstiți și militari curagioși, lucrându-și moșia cu palma și lărgind hotarele ei cu spada. Din pornirea asta a lor de a spori mereu întinderea moșiei, s'au iscat ne mai contenite pricini, frământări și certe cu popoarele vecine, cari și aceștia țineau de cea mai sfântă datorință a lor apărarea avutului strămoșesc. Totuși Romanii eșiau mai totdeauna biruitori. Dacă se întâmplă une-ori să sufere înfrângere, ei atâta se svârcoleau, până izbuteau să îndrepte înfrângerea printr'o strălucită biruință. Căci așa era firea Romanilor, cum spune un scriitor al lor Tit Liviu, „dacă se știau învinși nu își puteau da hodină trupului“! Astfel au cucerit rând pe rând unul câte unul, toate popoarele vecine. Și apoi e adevărată vorba, că mâncând își vine poftă. Tot așa pe Romani ori-ce isbândă, fiecare cucerire nouă îi făcea din ce în ce mai lacomi de a stăpâni tot mai mult. După popoarele vecine urmară cele mai îndepărtate și tot așa mereu până ce au ajuns Romanii stăpâni peste Italia întreagă. Dar nu s'au mulțumit cu atâta, căci pofta lor de cucerire nu se mai putea potoli acum, ci îi îmboldia mereu spre încercări și mai îndrăznețe.

Astfel au ajuns apoi să se înhațe la lupte uriașe cu cea mai puternică cetate de pe atunci, care era „Cartagina“, stăpâna mărilor. Și după mari încordări, după pierderi simțitoare ce trebuiră să îndure din partea lui Hanibal, cel mai mare gene-

ral al timpului său, au isbutit în sfârșit prin minunata lor stăruință de un veac întreg și prin jertfe nespuse de mari să dărâme cetate vrăjmașe și să-i ia locul de întâietate în lume. Acum nu mai întâmpinai vr'o piedică mai grea în calea lor de înălțare și de avânt războinic, care n'a conținut până n'a știut toate popoarele vechi aduse supt sceptrul roman. Nenumărate seminții și neamuri s'au plecat în fața puterii lor și cuvântul *Roma* a ajuns cu timpul să fie *lege* pentru cele mai depărtate hotare ale pământului. Apusul întreg, întunecata Miază-Noapte, Răsăritul năvalnic și țările calde ale Africei până în nisipurile sterpe ale Saharei: toate au căzut pradă victoriei romane. Bogățiile lumii întregi se îndreptau acum spre Roma, ori după cum scria odinioară: Râuri de aur își îndreptau cursul către această măreață cetate. Și astfel poporul mic și sărac de la început a ajuns să întemeieze cea mai strașnică împărăție din câte s'au văzut vr'odată, iar cetatea așezată pe 7 coline, înconjurată la început cu un zid, peste care putea sări ori-cine, s'a ridicat curând la treapta înaltă de *împărăteasa lumii* și i-a rămas pentru toți vecii numirea falnică: „*cetatea eternă*“ (adică fără sfârșit). Această împărăție uriașe strămoșii noștri au știut să o cârmuească cu o înțelepciune rară, întemeind pe seama tuturor popoarelor supuse, așezăminte și legi, dintre cari multe trăesc până în ziua de azi. Chemarea sa de cârmuitor al lumii și-o înțelegea poporul roman așa, după cum i-o propoveduise în graiu de vers vestitul său cântăreț Virgil: (1).

„Tu să domnești stăpânind ale lumilor neamuri. Romane:
Asta'ți e arta pe veci! Și păcii să-i fii tu strejeru:
Cruță pe cel umilit și doboară pe cel îndărătnic.

(Va urmă).

I. Lupaș.

Scrisori către un învățător tânăr.

Scrisoarea XI.

Iubite prietene,

În scrisoarea de rândul trecut îți spuneam că chestia cu «observațiunile» a rămas neterminată și îți făgăduiam să mai vorbim despre ea.

Acum mă țin de făgăduială; dar îți mărturisesc dela început, că nici cu cele ce-ți voi spune în scrisoarea aceasta n'o să putem mântui cu chestia observațiunilor. Ehe! câte nu sunt de spus în privința aceasta! Câte nu sunt scrise prin cărțile de pedagogie; câte prin revistele pedagogice și câte n'o să se mai scrie și de acum înainte!.. Se va experimenta mereu; mereu se va notă și nici odată pedagogii cei adevărați nu vor putea zice: «Am aflat destul, știm tot despre chestia aceasta»!

E lueru hotărît că tu știi ce însemnătate au vorbele acestea

(1) Virgil: *Eneida*, cânt. VI. vers. 851 — 3.

«învăţământul să fie educativ» şi pricepi ce crimă grozavă face profesorul care dă elevilor învăţatură şi apoi îi lasă să facă cu ea ce le-o pofti inima. Pricepi că un om învăţat şi fără educaţie e mult mai periculos decât unul prost, pentrucă cel cu învăţatură, va face din ea o armă, cu care se va ajuta la săvârşirea răului.

Oamenii învăţaţi falsifică bancnote ; fură ziua în amiaza mare şi apoi rîd sub nasul poliţiei şi în ochii păgubaşului ; nu-şi pune viaţa în pericol pentru un puu de găină şi nu sunt proşti să cază în mâna cutărui jandarm dela ţară.

De aceea tu te cutremuri de rostul tău în mijlocul copiilor şi nu pierzi din vedere o singură clipă, că dela tine atărnă în cea mai mare parte fericirea sau nefericirea acestor oameni.

Aceasta înţeleg eu din scrisoarea în care mă rogi să-ţi spui tot ce ştiu despre greşelele tale în ce priveşte felul de a face observaţiile.

Te pătrunzi de rolul tău şi vrei să ți l joci cât s'o putea mai bine.

Am asistat la tine la o lecţie de desen.

Ai comandat scoaterea caietelor şi ai început să cercetezi desenul făcut de copii acasă.

Ai mers printre bănci şi ai stat de vorbă cu fiecare copil în parte. I-ai remarcat calităţile ; i-ai însemnat greşelile şi i-ai dat sfaturi.

Procedeul acesta are o parte foarte bună : Ține seama de aptitudinile fiecărui elev în parte. Dar aşă cum l-ai aplicat tu, a adus mai multă pagubă decât folos.

Când tu vorbeai cu un elev şi vorbeai încet numai pentru el, elevii ceilalţi, clasa toată, stau fără nici o treabă. Unii vorbeau, unii se jucau... şi chiar de ar fi stat în cea mai perfectă linişte, ce foloseau ei ?

Ce zici, nu eră mai bine dacă treceai mai repezior pela fiecare ? Adică dacă te opreai numai la greşelile sau la calităţile cele mai isbitoare şi dacă pe acestea le spuneai cu voce tare ca să le auză toată clasa ?

A ! o să zici : Dar nu trebuie să observ pe indivizi mai de aproape ?

Ba, da ! Fiecare elev trebuie cercetat cu de-amăruntul, însă în vremea cercetărilor acestora, care cer timp, ceilalţi elevi să lucreze câte ceva. Iar observaţiile cele mai însemnate, care pot folosi tuturor, să nu le spui niciodată încet şi numai pentru unul.

Am mai observat tot într'una din lecţiile tale că făceai observaţiuni de felul acesta :

«Ionescu a scris azi mai bine decât toţi» sau «Petrescu a făcut cutare lucru mai bine decât Vasilescu».

«Popescu a lucrat mai prost decât toţi».

Când ziceai că I. a scris mai bine decât toţi sau mai bine decât V., produceai mândrie în I. şi gelozie în conşcolarii săi.

Când zici că P. a făcut mai prost decât toţi, îl descurajezi. Deci să eviţi asemenea observaţiuni.

Ci mai bine să compari pe copii cu ei înşişi. Adică să le compari lucrările lor de ieri cu cele de azi.

— «Eri par'că ai scris mai cu grijă !» — «Azi ai scris mai frumos ca altădată ; nădăjduesc să serii şi mai frumos».

În totdeauna însă trebuie să fii cu multă băgare de seamă la aprecieri.

Decât să arunci așa o vorbă în vânt «bire» sau «rău», fără să cercetezi de aproape și să motivezi în câteva vorbe aprecierile tale, mai bine să taci.

Îți închipuî ce situație nenorocită are un învățător în fața elevilor săi, când aprecierile lui vor fi discutate și poate și condamnate de ei!

Tu să nu fii prea pripit cu laudele, nici cu dojenile. Să cercetezi cu răbdare; să vezi mult și să vorbești puțin, dar hotărît.

Să nu ai ocazie niciodată să contrazici azi ce-ai zis ieri.

Ține minte că copilul e mic; dar e «om» și omului acestuia nu-i lipsește nici simțul observației, nici ambiția de a fi în totdeauna mai ceva decât alții.

Atât pentru data aceasta!

Cu dragoste și voie bună.

Florian Cristescu.

VULPEA, CALUL ȘI LUPUL

de

GRIGORE ALEXANDRESCU.

O vulpe de ani mică, însă de minte mare,
 Și care meseria abia și-o începuse,
 Pentru întâiași dată văzu din întâmplare
 Un cal, dobitoc falnic, ce ea nu mai văzuse.
 Așa, după ce vreme destulă îl privește,
 Plină de mulțumire
 D'acea descoperire,
 Pe cumătrul lup caută și-i zice: «Te gătește
 «Să mergem împreună acilea la un loc,
 «Să-ți arăt un frumos și mare dobitoc
 «Ce știi, cum se întâmplă, poate să-ți easă bine»...
 Lupul rânjind răspunse: «Să se lupte cu mine,
 «Și să vezi jucărie! Însă ia începi să-mi spui,
 «Ce fel de gură are, cum e făptura lui?
 — «O! pentru astă dată să fiu iertată»,
 Ii zice doamna vulpe, «Eu îți spui ce am văzut;
 «Dar ca să fac portreturi, zugrav nu m'am născut,
 «Și, după cum știi singur, sunt foarte ne'nvățată»

Vorbind așa între ele

Dobitoacele mele,

Indată au sosit

La locul dorit.

Calul cât le zărește

De fugă se gătește,

Căci vizita lupească
Nu vrea s'o priimească;
Și nici n'avea dorință
Să facă cunoștință.

Dar vulpea cu iuteală îi ese înainte
Și cearcă să-l încurce prin aceste cuvinte:
«Stăpâne! D'avem voe și de găsești cu cale,
«Noi cele prea plecate slugi ale dumitale
«Am avea-o de cinste să întrebăm cine ești?
«Care fiți este neamul, și ce fel te numești?»
Calul, ce cu lesnire, gândul lor îl pătrunde,
Fără a pierde vreme, se întoarce și răspunde:
«Domnilor, de doriți, numele meu să l știți,

«Il am scris pe potcoavă și puteți să-l citiți».
 Vulpea la aste vorbe se trase la o parte.
 «Cât pentru mine», zice, «vă spui că nu știu carte;
 «Și neavând mijloace la școală nu m'a dat;
 «Dar a domnului lup, și mare și bogată,
 «Mai mult decât o carte nescrisă l-a învățat».
 Lupul umflat în sine de lauda vulpească,
 Veni până aproape, numele să-l citească.
 Calul care sta gata, cu un picior în vânt
 li dă o lovitură, și-l culcă la pământ.

Deslușit ne dovedește
 Fabula ce am văzut
 Că 'nțeleptul se ferește
 De orice necunoscut.

Tutunul la sălbatici.

Indigenii stabiliți în împrejurimile lacului Tanganica din Africa, fumează, dacă am putea întrebuința această expresiune, în modul următor. Frunza de tutun o îndeasă într'un săculeț, o udă cu apă câtvă timp, apoi când apa s'a amestecat cu zeama tutunului, stoarce bine săculețul și produsul lichid, ce ese, îl picură pe nas. Indigenii din Cafreria trag tabac cu o nespună patimă. În multe cazuri Cafre-rul amestecă tabacul cu piper și îl pisează bine și apoi îl întrebuințează. Locuitorii din insulele Cook, sunt fumători pasionați. Luleaua pregătită din trestie, e de un metru lungime și dacă o umple odată, toată familia fumează dintr'ânsa. Indigenii din Paraguai mestecă tutunul în gură, cum fac, de altmintrelea și la noi unii țărani din regiunile muntoase.

«Gazeta Transilvaniei».

Cărți primite la Redacție.

I. U. Iarnik, Drumul pe care am mers. (Tipărit întâiu în „Convorbiri literare“ An. XLIII). București Tip. Carol Göbl 1909.

Biserica Curții domnești din Târgoviște.
— înainte de restaurare. —

Biserica Curții domnești din Târgoviște.
— După restaurare. —

Stinge focul, când mocnește sub cenușă ⁽¹⁾

(Povește populară de Leo Tolstol).

Secretarul citește : „Judecătoria administrației comunale hotărăște ca țăranul Gavril Gardiev să capete 20 de lovituri de cnut“!

Pe când se citește sentința, Ivan se uită la Gavril... ce o să facă? Gavril s'a îngălbenit ca ceara : el pleacă afară. Ivan ca să îngrijească de caii săi, iese și el și aude cum zice Gavril : «Bine, o să mi să biciuească spinarea, o să mă arză : de... să nu arză mai tare la el»!

Când Ivan auzi aceste vorbe, se întoarce la judecători și zise : «Judecători drepți, el mă amenință să-mi puie foc; față de oameni a zis-o».

Ei chiamă pe Gavril și-l întrebă. «N'am zis nimic; bătețimă, dacă aveți putere. Numai eu singur să sufer pentrucă spun adevărul și lui să i se ierte totul»!

El vră să zică și mai mult, dar buzele și obrajii lui tremurără; el se întoarce spre peret. Chiar judecătorii se speriară de starea în care el se găseă. Să nu-și facă vreun rău lui însuși, sau vecinului!

Și unul dintre judecători, un bătrân, se scoală și zice : «Ascultați-mă, împăcați-vă! Ai făcut tu bine, frate Gavril, că ai bătut femeea însărcinată? Bine că Dumnezeu a păzit-o... dar ce păcat s'ar fi putut naște din fapta ta! Recunoaște nedreptatea ta și cere-ți iertare! Și el te va iertă. Și noi vom schimbă hotărîrea».

Secretarul se amestică : «Conform paragrafului 117 aceasta nu se poate. Nu s'a făcut o împăcare de bună voie, dar s'a terminat hotărîrea judecăței, și această hotărîre trebuie să rămăie în vigoare».

Bătrânul judecător nu luă în seamă întrepruperea secretarului.

(1) Vezi No. 26.

«Taci, zicea el, oare te arde pe limbă. Intâiul paragraf, frăţioare, este: adu-ţi aminte de Dumnezeu; şi Dumnezeu porunceşte împăciurea».

Şi el tot îndemnă pe ţărani, dar nu ajunse la nimic, căci Gavril nu voia să-l asculte.

«Peste un an, zicea el, împlinesc 50 de ani; am un fiu căsătorit, n'am fost în viaţa mea bătut, şi acum să fiu biciuit pentru acest ticălos de Vanica. Destul, Vanica o să mă ţie minte»... Iar îi tremură glasul, nu putea să mai vorbească şi ieşi.

Dela primărie până la curţile învrăjbiţilor erau vreo zece verste (1). Ivan a ajuns târziu acasă; femeile plecaseră deja să aducă vitele acasă. El deshămă calul, puse teleaga la locul ei şi intră în casă. În odaie nu găsi pe nimeni, fiii săi nu se întorseseră încă delă câmp.

Ivan se aşeză pe laviţă şi se puse pe gânduri. El se gândea la Gavril, când i se citia hotărîrea cum se îngălbînise şi se întorsese spre perete.

I se strânse inima. Cum mi-ar fi venit mie, dacă m'ar fi osândit să fiu eu bătut ca Gavril. I se făcu milă de Gavril. Pe bătrânul de pe laviţă de lângă sobă îl apucă tuşea; el se întoarce, atărnă picioarele în jos, se lărăşte până la bancă şi se aşează lângă Ivan. Bătrânul obosit de aceea mişcare, tuşeşte, se sprijină de masă şi întrebă: «Ce s'a întâmplat? L-au osândit».

«A fost osândit la 20 lovituri de biciu».

Bătrânul dete din cap.

«Rău faci, Ivan, of ce rău! Nu-i faci rău lui, ci ţie însuţi; de-i răneşte spinarea cu bătăi, ce câştigi tu din asta?»

— «În viitor nu va mai face ce a făcut».

«Ce să nu mai facă? Ce, face el mai rău ca tine?»

Ivan începù să se supere; «Ar fi putut omori pe noru meu cu bătaia, strigă el, şi acum mă ameninţă să-mi puie foc. Să mă plec eu lui pentru asta?»

Bătrânul suspină şi zicea: «Tu umbli prin lume, Ivane, şi eu zac de atâţi ani pe lângă sobă; aşă tu îţi inchipui că numai tu le vezi pe toate şi eu nimic. Nu, băiete, tu nu vezi nimic, ura ţi-a orbit vederea. Păcatul străin se înfige în ochiul tău, al tău e la spate, de aceea nu-l vezi.

(1) Versta e o milă rusească, 1067 metri.

Chiar de ar face el un rău, să mă ascuți, tot n'ar trebui vorbit de acest rău; căci de lucrul rău dintre oameni nu e vinovat numai unul, răul vine dela doi; tu vezi numai slăbiciunile lui, nu și pe ale tale. Dacă numai el ar fi rău și tu bun, n'ar fi nici o pagubă. Dar cine i-a smuls barba? Cine a pricinuit totul? Cine l-a târit pela judecăți? Și acum toată vina i-o atribui lui; fiindcă și tu ai făcut răul, de aceea și el este rău. Băiete, eu n'am trăit așa, nici nu am învățat astfel de traiu! Oare așa am trăit eu cu bătrânul, cu tatăl lui? Cum am trăit? Ca niște buni vecini. Dacă să isprăvia făina la el, veniă femeea lui: Moș Frol, ne trebuie făină.

«Du-te la hambar, nevestică, și ia cât vă trebuie». — N'avea cu cine să trimeată caii: «Du-te, Vaniadca, mână tu caii». Și dacă îmi lipseă mie ceva, mă duceam la el: «Nene Gardei, ne trebuie cutare sau cutare». — Ia-ți nene Frol! — Astfel eră traiul între noi. Și vouă v'ar fi traiul ușor. Dar ce e acum? Ce traiu este ăsta, ce păcat! Tu ești bărbat, tu ești stăpân în casă, dela tine se cere. Ce înveți tu pe femei și pe copii? Cearta îi înveți. Deunăzi îndrăzni chiar Tarasca, un băiețandru, să ocărăscă pe baba Arina, și mă-sa râdea. E bine așa? Dela tine se cere; gândește-te la sufletul tău! Așa trebuie să faci? Tu mie o vorbă, eu ție două, tu mie o palmă, eu ție două! Nu, băiete! Când Domnul Hristos umblă pe pământ, el nu ne-ă învățat așa pe noi proștii. Dacă cineva îți zice o vorbă rea, înghite-o; pe el îl va muștra conștiința. Domnul ne-ă învățat așa: dacă îți dă cineva o palmă pe obraz, întoarce-i și obrazul cellalt și zi-i: dă și aici, dacă merit. Eu îți spui că și conștiința lui se va deșteptă, el se va umili și te va ascultă. Domnul ne învață să nu fim mândri. De ce taci? Nu spui eu drept?»

Ivan nu răspunse.

Bătrânul tușește, prinde cu greu ceva putere și zice mai departe:

„Tu crezi că Hristos nu ne-a învățat bine? Invățătura lui e spre binele nostru. Adu-ți aminte cel puțin de traiu de pe pământ. Ți-este acum mai bine sau mai rău decât s'a făcut Plevna asta? Socotește cât ai cheltuit cu judecățile, cât timp ai pierdut cu drumurile? Fiii tăi sunt ca niște vulturi tineri, tu ar trebui numai să trăești și să

tot îi ridici ; însă averea ta să micșorează... și de ce ? Fiindcă ești coprinș de mândrie. Tu ar trebui să mergi cu copiii tăi la câmp, să supraveghezi totul ; și tu alergi numai pela judecătorii și pela advocați. Nu se trage plugul la timp, nu semeni la timp, mama pământului nu-ți dă binecuvântarea sa. De ce n'a priit acum ovăzului. Când l-ai semănat ? Când te-ai întors dela târg. Și ce ai câștigat acolo ? Ei, băiete. îngrijește-ți de treburile tale, muncește împreună cu fiii tăi pe câmp și în ograda ta ; dacă te supără vecinul, iartă-l cum poruncește și Dumnezeu, și o să fii mai ușurat la suflet“.

Ivan tăcea.

„Ia vezi, Vania, ascultă-mă pe mine, pe bătrânul ; înhamă pe breazul, du-te la stăpânire, isprăvește totul, și mâine dimineață du-te la Gavril, împăcați-vă, așa vrea Domnul ; și poștește-l la tine, mâine e și sărbătoare, (eră în ajunul nașterii Maicii Domnului) pune samovarul, adu și vutcă, și mântue sufletul tău de păcat pentru acum și totdeauna ; și tot așa să poruncești și muierilor și copiilor“.

Ivan oftează și se gândește : Bine zice bătrânul. Și el nu mai simte necazul. Numai nu știe cum să înceapă să se împace !

Bătrânul par'că ghicise gândul fiului și urmă a zice : „Nu lăsa lucrul pentru altă dată, Vania, du-te chiar acum. *Stinge focul, când mocnește sub cenușă ; dacă izbucnește flacăra, nu-l mai stăpânești“.*

Bătrânul ar fi mai zis multe, dar se lasă, căci vineau muerile, și gurile lor mergeau ca de coțofane.

Ele aflaseră că Gavril va fi bătut, și că ar fi amenințat cu punerea focului. La cele ce auziseră mai adăugară și ele altele. Ele vineau dela pășune unde se certaseră cu muierile lui Gavril, și povesteau că soacra lui Gavril ar fi amenințat cu judecătorul de instrucție, că acela o să întoarcă lucrurile pe o altă foaie, că învățătorul a trimes petiția a doua la Țar în contra lui Ivan, și în această petiție ar fi toate scrise : și cu cuiul dela oiște, și cu cele dela grădina de zarzavat ; și că jumătate din averea lui Ivan o să treacă asupra lui Gavril. Ivan ascultă vorbele lor, și i se puse ca o ghiată pe inimă, și și-a schimbat hotărîrea de a se împăca cu Gavril.

Nu intră în vorbă cu muierile ; se sculă și ieși să-și

vază de treabă la locul de treerat și la hambar. Soarele apusese și feciorii lui se întorceau dela câmp. Trăseseră cu plugul și pregătiseră pământul pentru iarnă, unde fusese grâul de vară. Când Ivan se întorcea dela hambar, se întâlnește cu ei și-i întreabă cum a mers la muncă, le ajută să dăshame și luă un colan de hamuri să-l dreagă. Se întunecase. Să cinăm, apoi să ne culcăm, se gândi Ivan, și intrară în casă. Nu se mai gândește la Gavril și la vorbele bătrânului. Când voi să intre în tindă, auzi din partea vecinului, cum zicea cu glas răgușit: „Să-l ia dracu, trebuie omorît!“ Ivan rămase locului pentru un moment, dete din cap și intră în odaie.

Se aprinsese lumânarea; tânăra nevestă ședeă într'un colț cu furca; bătrâna pregătiă cina; fiul cel mai mare împletiă pantofi din scoarță de teiu; la o masă cu cartea dinainte ședeă al doilea fiu și Tarasca se pregătiă să petreacă noaptea pe câmp cu caii.

Ce bine ar fi în casa noastră, fără boala asta de vecin! Supărat intră Ivan în casă, el goni pisica de pe laviță, ceartă femeile că donița nu e la locul ei; se posomoră din ce în ce, încrunță fruntea și nu-i eșiau din cap vorbele lui Gavril, amenințarea lui dela judecată și acel: *trebuie omorît!*

Bătrâna îi dete lui Tarasca să mănânce, el băgă pâinea în traistă și se duse afară la cai; fratele cel mare voiă să-l însoțească, dar se sculă Ivan și ieși cu băiatul.

În ogradă eră întuneric, începuse vântul și goniă norii depe cer. Ivan ajută pe Tarasca să încalice, îndemnă mănzul să plece și el rămase pe loc; se uită în urma băiatului și ascultă cum călărea prin sat și cum strigă pe ceilalți tovarăși de pază, și rămâneă așa până ce se depărtaseră de nu se mai auziau.

Ivan a mai rămas pe lângă casă și-i veniau mereu în gând vorbele lui Gavril: „Să nu arză mai rău la el“.

N'o să aibă milă nici de el... e uscăciune... vântul suflă tare... Poate se furișează prin fund... îmi pune foc... fuge. Toată averea mea mi-o prefăce în cenușă, ticălosul... și tot el să aibă dreptate. Dacă l-aș prinde asupra faptului. Nu mi-ar scăpa din mâini!

Stăpânit de aceste gânduri, Ivan în loc să se ducă în casă, iese pe stradă. Se gândiă să umble împrejurul în-

grădinei. Cine știa gândurile lui Gavril? Și cu pași ușori merge dealungul gardului. Când ajunse la colț și se uită dealungul gardului împletit, i se părură că la cellalt colț se furișă cineva și dispărea iar. Ivan rămase locului și nu se mișcă. Tăcere e de jurîmprejur, par'că se mișcă ceva prin paie și prin crăci vâjiă vântul. Cum eră întuneric, la început nu se deosebiă nici mâna înaintea ochilor; din ce în ce ochii se deprinseră cu întunericul și el putu deosebi bine grapa și plugul din șopron; se uită ager, nu se vedeă nimic.

(Va urmă).

Toma Dicescu.

Din viața peștilor.

D-l Cunisset-Carnot, în „Le Temps“ scrie una din bucățile sale cele atât de vestite în privința vieții animalelor.

Mai întâiu ne spune că azi, deși cunoaștem mult mai mulți pești decât pe vremea lui Oppianus din Cilicia, 'n veacul al II-lea după Hristos, nu prea suntem cu mult înaintați în privința științei meșteșugului de a-i pescul.

Iar dacă e vorba de-a le cunoaște obiceiurile, ori puterea de a și da seamă de împrejurări a peștilor; dacă e vorbă să ne dăm seamă de judecata și patimile lor, apoi, de asemenea, n'am prea făcut mult nici în această privință.

N'avem de ce ne miră, dacă ținem seamă că noi trăim pe uscat în aer, iar peștii în apă. Cum să nu fie așa, cum să nu avem cunoștinți puține despre ei, când nici vietățile de uscat, nu le cunoaștem de ajuns?

Dar de pe vremea Romanilor eră cunoscut meșteșugul de a-i ține la 'ndămână în râmnice, a-i crește și îngriși.

Romanii și niciunul din popoarele vechi nu cunoșteau meșteșugul de-a înmulți peștii ca găinile sau ca vitele cu patru picioare, cum îl cunoaștem noi.

Se pare că meșteșugul ăsta l-au născocit călugări francezi. De bună seamă acum o sută de ani, se cunoșteă acest lucru, și Pilaçon apoi Rémy știeau a înmulți păstrăvii din ouă, adică din icre și lapți.

Cunisset-Carnot, înse zice că nu e nevoie de multă cercetare și ne încredințăm lesne că peștii au și minte, nu numai instinct. Astfel, peștii se adună și se joacă în zilele frumoase, simțind plăcere vădită că se află câte mulți împreună. Crapii dintr'un lac se adună în astfel de zile la un loc, la adâncime de un metru supt fața apei, stau nemișcați, apoi încep a alerga trăgând cercuri și a sări pân'la vre-o palmă afară din apă. În timpul când apune soarele, mrețele greoaie es și ele la fața apei.

Am vorbit de peștii pașnici ; aceștia stau liniștiți noaptea, pe când cei cari se hrănesc din pradă, cari mănâncă alți pești—știucile, bibanii, țiparii, păstrăvii,—cari toată ziua au căutat pradă, nu sunt obosiți nici noaptea. Când și-au umplut burta, se odihnesc în fundul apei. Dar, cât de greu e să se sature, când înghit mereu, pe câtă vreme mai au un loc în burtă, ba de multe ori nu pot înghiți vre-un peștișor, fiind că nu au unde-l băga !

Aquariile, așa de respândite în alte țeri, ne dau puțința de a vedea cum trăesc peștii în apă, cum se hrănesc, cum se înmulțesc și luptele ce poartă cu dușmanii lor.

D-l Cunisset-Carnot a urmărit de-aproape viața păstrăvilor. Și a văzut un lucru ciudat. Nu e pește mai hărțăgos, mai reu și mai bătăuș decât păstrăvul. Abia a isprăvit cea mai fragedă copilărie și nu mai poartă atârnată supt pânțele bășica de gălbenuș, și luptele încep.

Se bat mereu ! S'a mai dovedit că fiecare din ei are un dușman pe care l urmărește cu înverșunare. Și nu e luptă în glumă, nu e joc, e pe viață și pe moarte ! Fiecare caută să muște pe celălalt de *artera carotidă*, care e la gât și dac'o taie cu dinții, dușmanul e mort. Dar amândoi urmăresc tot același scop și știu lovitura de moarte, cât și chipul de a apăra.

Totuși mor mulți în lupta aceasta și din această pricină paguba ce sufer crescătorii nu e neînsemnată. Pân acuma în zădar au căutat să afle pricina acestei vrăjmășii.

S'a găsit înse alt meșteșug și anume la grădina zoologică din Londra. Au pus în avuzul unde se află păstrăvii două ștucute. Păstrăvii, speriați de acești mosafiri, au încetat războiul între ei și s-au făcut foarte politicoși. Când știucile mănâncă, ei stau frumușel la o parte. Când li se dă porție și lor, mănâncă cu cea mai mare liniște și cu oareși-care mulțumire față de îngrijitori și... de ștuci.

Știucile, fiind prea mici ca să cuteze a mânca păstrăvi, îi lasă în pace și mănâncă lacome ce li se dă.

Firește vor avea grije să aibă în avuzuri numai ștuci neîn stare a veni de hac păstrăvilor.

Se crede că vor avea liniște și pace între păstrăvi, căci, decât sunt ștuci cu ei, nu se mai văd păstrăvi uciși în duel.

Dr. Lux.

SFATURI PENTRU GOSPODINE

Arpagic cu măslīne.

Pentru 6 persoane:

$\frac{1}{2}$ kgr. arpagic

200—300 gr. măslīne

100 gr. untdelemn

30 gr. făină (ca o lingură)

1 lingură de bulion, apă, 1 lingură de oțet, un vârf de lingură de sare.

Se ia arpagicul și se pune în apă fierbinte, lăsându-se ca 5 minute. După aceea scoatem arpagicul și-l curățăm cu înlesnire. Punem untdelemnul să se încingă și adăogăm arpagicul ca să se rumenească. După ce s'a rumenit, îl scoatem și-l așezăm într'o cratiță, apoi cu untdelemnul ce a rămas facem rântașul cu făina, bulionul și apa și apoi sarea; apoi turnăm acestea peste arpagic, lăsând să fiarbă la un foc potrivit. Când vedem că e aproape gata, punem și măslīnele, care au stat în apă caldă, și apoi oțetul. Servim la masă cald sau rece.

Tăeței cu nuci.

Pentru 6 persoane:

300 gr. făină, sare ($\frac{1}{2}$ linguriță)

50—100 nuci

300 gr. zahăr, scorțișoară pisată (5 bani), apă.

Luăm făina, o cernem și-i facem o gropiță în mijloc. Punem sarea și cu mâna dreaptă începem să facem coca în timp ce turnăm apă rece. Când ne-am convins că toată făina s'a prefăcut în cocă (să nu fie moale) începem și mai frământăm. O rotundim apoi și o lăsăm puțin. În timpul cât se odihnește coca, luăm nucile, le pisăm, de asemenea și zahărul.

Luăm coca, începem să o întindem cu vergeaua.

Când am văzut că este destul de întinsă (trebuie să fie subțire) o lăsăm întinsă câtvă timp. Luăm foaia și o strângem și tăiem tăeței, având grije să-i desfacem. În timpul acesta pregătim o cratiță cu apă fierbe și cu puțină sare. Luăm tăeței și-i băgăm ușor în apa care fierbe. Lăsăm să fiarbă la un foc viu ca 20—25 minute. Îi scoatem și, cine voește să nu fie așa făinoși, îi limpezește cu apă rece. Așezăm în farfurie un rând de zahăr, un rând de tăeței și nuci, până i-am pus toți. Pe d'asupra este bine să fie zahăr, nuci și scortişoare.

Tot așa se face coca pentru *mucenici*.

Comunicate de d-na Elena M. Demetrescu, directoarea școlii de menaj externă.

C R O N I C A

Corpurile Legiuitoare.

SENATUL. — La 27 Martie d. *Dr. Râmnicianu* își dezvoltă interpelarea sa cu privire la o broșură scrisă de d. dr. Sion, subdirectorul serviciului sanitar. Răspunde d. *Ion I. Brătianu*, ministru de interne.

În aceeaș ședință se începe discuția proiectului de lege privitor la regularea proprietății imobiliare în Dobrogea.

D. *Th. Căpitanovici*, raportor, citește raportul comitetului delegaților.

Începe discuția generală, apoi cea pe articole și urmează și în ședințele dela 23 și 24.

Iau cuvântul d. *Teodor Roselli*, d. *Al. Constantinescu*, ministru agricolurii, *G. Burghеле*, *C. Arion*, *Al. Enacovici*. Votarea în total se face în ziua de 26, căci la 25 Senatul n'a ținut ședință, și se admite cu 44 bile albe.

În aceeaș ședință d. *Sp. Haret*, ministru instrucției, spune că guvernul retrage proiectul de lege pentru crearea de cadre universitare, pentru că s'au trimis două memorii ale celor două universități, având fiecare cereri diferite și va trebui timp ca acele cereri să fie studiate.

Urmează o discuție relativă la mișcarea profesorilor universitari în această chestiune, la care iau parte d-nii: *Titu Maiorescu*, *C. C. Arion*, *C. Nacu*, *C. Dissescu*, *Sp. Haret*, *A. Djuvara*, *Ion Brătianu*.

La 27 Martie *I. P. S. Mitropolit al Moldovei* dezvoltă interpelarea sa cu privire la afirmațiunile făcute de canonicul Baud despre fostul Mitropolit Calinic.

Acest canonic, vicar al bisericii catolice din București, a afirmat într-o scrisoare publicată în ziare că fostul Mitropolit Primat Calinic Miclescu, în ultimele zile ale vieții lui, a trecut la catolicism. Peste câteva zile, față cu revolta pe care a ridicat-o această întâmplare, canonicul a publicat o scrisoare în care declară că fiind bolnav a scris lucruri de cari nu și-a dat seama și pre cari nu le-ar putea dovedi. Interpelatorul arată că acest lucru ar fi fost imposibil, față de unele fapte pozitive, dovedite cu acte, din ultimii ani ai vieții fostului Mitropolit. Răspunde d. prim-ministru *Ion I. Brătianu*.

Tot la 27 Martie începe discuția proiectului de lege pentru încurajarea industriei naționale.

D. C. *Ține*, raportorul, dă citire raportului comisiunii delegaților.

Vorbește în discuție generală : d. *N. Xenopol* la 27 și la 29 Martie. În ziua de 30 Martie, Senatul se ocupă cu o interpelare a d-lui doctor *Râmniceanu*, relativ la broșura d-lui dr. Sion, căreia îi răspunde d. *Ioan I. C. Brătianu*.

În ședința de noapte vorbește asupra proiectului industriei d. *Al. Enacovici*.

CAMERA.—Adunarea deputaților urmează a discuta proiectul de buget. La 23 Martie vorbește d. *General Crăiniceanu*, ministru de războiu, și d. *Em. Costinescu*, ministru de finanțe și cu aceasta se termină discuția generală, și se ia considerație proiectul de buget.

La 24 Martie se votează bugetul veniturilor. Suma totală a veniturilor este de 461.079.942 lei.

Principalele capitole sunt următoarele :

Impozitele directe aduc 43.880.000 lei. Impozitele indirecte : 73.330.000 lei. Timbrele aduc : 26.000.000. Monopolurile statului produc 67.460.000 lei. Domeniul statului aduce : 29.044.000 lei. Serviciile publice produc 112.000.000 lei. Dintre veniturile speciale ale ministerelor, cel mai mare este al ministerului de finanțe: 66.254.250 lei; iar cel mai mic al ministerului de externe: 249.000 lei.

Camera adoptă acest proiect cu 83 bile albe din 85 votanți.

În aceeaș ședință se începe cu discuția specială a proiectului de cheltueli ale fiecărui minister. Se începe cu bugetul căilor ferate.

După raportul d-lui C. Alimănișteanu, se vede că veniturile căilor ferate pe anul 1910—1911 sunt socotite la 85.500.000 lei, iar cheltuelile la 56.200.000. Rămâne dar statului un profit de 29.300.000 lei.

Socotim interesant să intrăm în oarecari amănunte.

Astăzi România are 3.143 kilometri de căi ferate. Pe aceste drumuri se mișcă trenuri cari transportă călători și altele cari transportă mărfuri.

Transportul călătorilor a fost în anul 1908—909 de 27.174.052 lei (pe când în 1893 eră de 16.011.777), ceea ce arată o dezvoltare mare a acestui transport.

Bagajele transportate au adus în 1908—909 suma de lei 891.792 lei.

Mărfurile de mare iuțeală au adus în 908—909 suma de lei 2.664.727 lei ; iar cele de mică iuțeală 26453.275 lei.

Cum se vede, căile noastre ferate merg din an în an mai bine, aducând și statului venit și mulțumind, pe cât se poate, nevoile neguțătorilor și ale particularilor. Dar, ca să dea venituri, trebuie să se facă și cheltueli.

Pentru personalul definitiv și provizoriu (care face parte la casa generală de pensuni) se va cheltui suma de 12.609.750 lei. Sunt 5.657 de funcționari de această categorie.

Pentru personalul definitiv și provizoriu (care nu face parte la casa de pensuni) se va cheltui 8.285.426 lei. Sunt 9.655 de funcționari în această categorie.

Cu personalul auxiliar, cu lucrătorii, se va cheltui 2.419.892 lei.

Pentru procurarea de material se va cheltui 11.519.654 lei.

Pentru întreținerea drumurilor : 5.615.200 lei.

Pentru salariile lucrătorilor din ateliere : 3.050.000 lei.

Acestea sunt principalele cifre ale cheltuelilor, cari toate se ridică, precum am spus, la 56.200.000 lei.

După o scurtă discuție, la care iau parte d-nii *I. N. Lahovari*, *V. G. Morfun*, ministrul lucrărilor publice, și *Em. Costinescu*, ministrul finanțelor, se votează acest buget cu 77 bile albe din 80 votanți.

În aceeaș ședință se discută bugetul ministerului lucrărilor publice.

D-l C. Alimănișteanu, citește raportul comisiei de bugetare.

Acest minister va cheltui în anul viitor suma de lei 81.633.618 (în cari intră și bugetul căilor ferate, votat deosebit).

Pentru administrația centrală, serviciul de construcțiuni și serviciile tehnice exterioare s'a prevăzut 7.900.000.

Pentru serviciul hidraulic : 2.152.600 lei.

Pentru portul Constanța : 1.737.360 lei.

Pentru serviciul maritim : 5.667.180 lei.

Pentru serviciul navigațiunii fluviale : 4.991.420 lei.

Pentru docuri : 1.365.720 lei.

După o discuție la care iau parte : d-l *N. Fleva*, d-l *Al. Marghiloman* și d-l *V. G. Morfun*, ministrul lucrărilor publice, se votează proiectul de buget cu unanimitate de 75 bile albe.

Tot în ședința aceasta d-l *N. Bălănescu*, raportor, dă citire proiectului de buget pentru ministerul justiției.

Acest buget prezintă un total de 10.534.156 lei.

Principalele capitale de bugetare sunt :

Serviciul central cu 753.260 lei.

Curtea de case cu 642.976 lei.

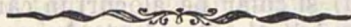
Curțile de apel cu 1.215.060 lei.

Tribunalele cu 3.074.676 lei.

Judecătoriile de ocoale cu 3.946.248 lei.

Bugetul se votează cu 68 bile albe din 69 votanți.

Discuția urmează asupra celorlalte bugete, despre cari vom vorbi în No. viitor.

Starea agricolă a României la finele lunii Martie 1910 st. n.

Luna Martie a fost caracterizată în cele dintâi două decade printr'un timp foarte frumos, cu totul lipsit de precipitațiuni atmosferice și cu unele zile calde, iar în a treia decadă rece și în multe părți cu puțină ploaie, lapoviță sau ninsoare; afară de aceasta, în mare parte a țării, adeseori au bătut vânturi tari.

Temperatura mijlocie a acestei luni, a fost ceva mai ridicată ca de obicei; a diferit prea puțin de aceea a lunii Fevruarie, care a fost extraordinar de caldă pentru țara noastră.

Cu această valoare luna de care ne ocupăm, contrar lunii Fevruarie ce trecurăm, este cea mai secetoasă dintre toate celelalte luni Martie dela 1891 până în prezent. Din acești din urmă 20 de ani numai în 1903 și 1905 această lună a fost aproape tot așa de lipsită de precipitațiuni, respectiv cu 18 și 17 mm. de apă.

Ninsoarea sau lapovița căzută în ultima decadă, deși a albit sau acoperit pământul în multe părți, s'a topit însă repede pretutindeni; în părțile muntoase și în nordul extrem al țării, unde ninsese în ultima zi a lunii, zăpada formase o pătură groasă dela 5 la 10 cm. și pe unele locuri, la munte, chiar mai mult.

Timpul uscăcios și călduros din prima jumătate a lunii Martie a fost cât se poate de prielnic atât pentru continuarea lucrărilor agricole de primăvară cât și pentru dezvoltarea întregii vegetațiuni.

Din cauza timpului blând din cursul iernei, a căldurilor din luna Fevruarie și din o mare parte a acesteia, pretutindeni semănăturile de toamnă și mugurii pomilor fructiferi luaseră o dezvoltare prea mare; ninsoarea, bruma, timpul rece și înghețul din ultima decadă au fost de mult folos, căci le-au mai oprit în dezvoltare.

Afară de aceasta, a mai împiedicat prea mare evaporațiune a umezelei din pământ, făcându-l să nu se usuce prea repede la adâncime.

În tot cursul acestei luni s'a continuat pretutindeni a se face arături și semănături de orz, ovăz, lucernă, măzăriche și alte nutrețuri de primăvară; în multe părți s'a semănat chiar sfecelele de zahăr și parte din cartofi. Către sfârșitul lunii în unele localități de câmpie din Mehedinți, Dolj, Romanați, Buzău și Covurluiu începuse a se semăna chiar porumb. S'au făcut arături și ogoare pentru semănăturile mai târziu, diferite desfundări de terenuri și multe plantațiuni de viță și pomi roditori.

În regiunea din estul țării (Ialomița, Brăila, Covurlui și partea dela mare) în cea de sus (Tutova Vaslui, Fălciu, Iași, Botoșani, și Dorohoiu) și chiar pe alocuri în câmpie (Dolj, Romanați, Olt), unde precipitațiunile căzute în această lună au fost puține și vânturile tari frecvente, pământul începuse a se usca; așa că se scoteau bulgări mari la arat, iar semănăturile strânse de coaja dela suprafața pământului începuse a suferi.

Ploaia, lapovița sau ninsoarea din ultimele zile, deși puțină a folosit mult, căci au mai înmuiat această coajă și semănăturile au continuat iarăși să se desvolte.

Semănăturile de toamnă se prezintă cât se poate de frumoase în întreaga țară; ele au înfrățit și s'au desvoltat așa de mult încât în cele mai multe părți au acoperit bine pământul și de teamă ca să nu crească prea înalte și să se culce s'au păscut cu vitele ori chiar s'au cosit.

Rapița, deși a eșit din iarnă, este mai pretutindeni atacată de insecte sau de lavre, încât amenință în unele părți ca să fie distrusă.

Semănăturile de primăvară, făcute în luna precedentă și chiar la începutul acesteia, au răsărit și se desvoltă; cele mai târzii încă n'au răsărit, pe de o parte din cauza timpului rece din ultima decadă, pe de alta și din cauză că pământul are prea puțină umezeală. Orzul și mai cu seamă ovăzul continuă a se semăna încă în multe părți, cu deosebire în cea de sus a țării, unde din cauza răcelilor din ultimile zile ale lunii lucrările agricole se suspendaseră chiar pe alocuri.

Dela jumătatea lunii s'au semănat tutunurile în răsadnițe.

Viile s'au desgropat, curățit, arăcit și ridicat în mare parte din cele mai multe podgorii; ele se prezintă bine și la unele varietăți de viță mugurii au început a se desvoltă.

La toți arborii, arbuștii și pomii fructiferi mugurii au apărut și chiar s'au desvoltat mult în această lună; unele specii, ca alunul, cornul și ulmul au înflorit, iar la migdal, cais, zăzăr și unii pruni timpurii, muguri floriferi cari erau aproape de a se deschide au fost oprți din desvoltare de timpul rece dela sfârșitul lunii, fără ca să le fi produs stricăciuni.

Câmpiile au înverzit în întreaga țară, iar flori și plante primăvaratice au așit în abundență: vitele mari și mici au fost scoase la pășune. În partea de sus a țării iarba s'au desvoltat prea puțin, încât vitele mari se mai țin la adăposturi cu nutrețuri, ca și iarna.

Din a doua decadă au început să sosească păsările călătoare în număr mare.

Pagina glumeață.

Poveste vânătoarească.

Eram acum câteva zile într'o adunare de persoane vesele. Stam în jurul paharelor de ceaiu și povesteam fiecare amintiri și în-

tâmplări din viața noastră. Eră tocmai vorba de vânătoare și în deosebi de vânătoreea de fiare. Amicul meu Minciuneanu, pe care-l cunoșteam cu toții că este un vânător destoinic, pentru că aveă un costum de vânătoare lucrat la cel mai bun croitor din București, zâmbiă când ne auziă pe noi spunând că ne-ar fi frică să ne întâlnim cu un lup, cu un urs sau cu un mistreț.

-- Se cunoaște că nu sunteți vânători! Noi ăștia, deprinși cu primejdia, nu ne temem de asemenea fiare.

Iacă eu... am avut odată o întâmplare cu un mistreț, de care îmi vine să râd și acum.

— Cum? Ce fel? Ia spune! strigarăm toți din toate părțile.

Și Minciuneanu ne povestî că se dusesse cu mai mulți tovarăși la o vânătoare de fiare. Eră la punctul lui de observație, trecuse vreme multă și nu mai veneă nici un vânat. Fumător îndrăcit — și de cei ce fumează cu pipa — simțiă că i-se frige sufletelul după câteva fumuri. De aceea, contra tuturor regulelor, puse pușca alături, aprinse pipa, cugetând în sine că doară n'o sosi lupul tocmai atunci. După câteva clipe, auzi un fâșiiit, ridică capu și când privi înainte-i, ce să vază? Un mistreț eșîă din tufe.

Să puie mâna pe pușcă, să tragă.... fură idei ce-i fulgerară prin cap, dar i-se părû că prea se apropie mistrețul și luând pușca o rupse de fugă.

Și fugi! și fugi!... și mistrețul după el. Nu e tocmai plăcut

să fugi prin pădure și să știi că după tine aleargă un mistreț cu niște colți cât toate zilele. Ce să faci bietul om? Un copac îi eră în cale. Ia să mă urc acolo, se gândi el. Zis și făcut. Intr'o clipă fû sus, acățat cât mai bine, strângând în brațe trunchiul

copacului. Afurisitul de mistreț însă începû să scormonească la rădăcină și să caute a rupe copacul ca să-i cază vânătorul plocon... Eră o situație tot așa de neplăcută ca și cea de mai înainte. Atunci o idee îi trecû prin minte. Dacă ar sgâlțâi puternic copacul ca să se rupă... ar cădea peste mistreț și de!... cum aveă peste 70 de kilograme... s'ar puteă întâmplă să nu-i meargă bine mistrețului.

Tochmai așa și făcû, și sârmanul mistreț se trezi cu șira spinărei făcută zdrob. Ucisese mistrețul fără nici o descărcătură de pușcă.

Așa fu povestea amicului meu Minciuneanu și toți aplaudarăm cu bucurie când ajunse la sfârșit.

Cred că și d-voastră o să faceți tot așa și, dacă veți binevoi, chiar îl veți crede...

Stan Pășitul.

„STEUA“

Societatea «*Steaua*» are de scop a lucra pentru întinderea învățaturii în popor, prin tipărirea și răspândirea de scrieri și publicații morale, patriotice și de folos practic, și pentru împiedecarea, prin toate mijloacele legiuite, a răspândirii de scrieri și publicații imorale, sau cu tendințe contrarii statului și ideii naționale române.

Cotizația este de cel puțin doi lei pe an, iar pentru învățători, preoți rurali și săteni, de cel puțin un leu pe an. Fiecare membru este îndatorat ca, în cel d'întăiu an după primirea sa, să facă a se primi în Societate cel puțin alți doi membri noi.

Cererile de înscriere, însoțite de cotizația pe un an, se pot adresa d-lui *Spiru C. Haret*, strada Verde, București.

Comitetul: *Președinte*, Ioan Kallinderu, *Membri al Academiei Române*. — *Vice-președinte*, Sava Somănescu, *mare proprietar, fost senator*. — *Administrator și casier*, Spiru C. Haret, *Ministru, profesor universitar*. — *Secretar*, Const. Baun, *profesor secundar, fost inspector școlar*. — *Membrii*: Petre Gârboviceanu, *Administrator al Casei Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române, profesor la Seminarul Central și director al Șc. Normale a Societății pentru învățatura poporului român*; I. Dimitrescu Procopie, *senator, fost Primar al Capitalei*; M. Vlădescu, *fost Ministru, profesor universitar*; Cristu S. Negoescu, *fost administrator al Casei Școalelor, profesor secundar*; Pompiliu Ellade, *profesor universitar*. — *Cenzori*, Const. Alimăneșteanu, *inginer de mine*; *Freotul econom* Const. Ionescu, *profesor secundar*; Const. Alexandrescu, *institutor*.

Membri Inscrși și cotizațiuni plătite (urmare).

Stefănescu G. (Dragoslovenii-Terchești), 1 leu; Petre I. Chirițoiu (Bordești), 1 leu; Ion Anghel (Dragoslăveni), 1 leu; Al. S. Nicolescu (Dumitrești), 1 leu; Grigore Ionescu (Odobasca), 1 leu; I. Tudorăchescu (Slob.-Ciorăști), 1 leu; Ion G. Stănescu (Obilești), 1 leu; Zamfir Marinescu (Caiata), 1 leu; V. Zainea (Gugești), 1 leu; G. O. Gârbea (București, Dobanților 75), 2 lei; N. Florescu (Gen. Lahovary, 16), 2 lei; Const. Giurescu (Știrbei-Vodă, 164), 2 lei; Ang. Marinescu (Ocolului 15), 2 lei; G. Aslan (Focșani), 2 lei; Elena C. Meissner (Iași, strada Carp, 2), 10 lei; C. Meissner (Iași, Carp 2), 10 lei; P. Vasiliu, institutoare (Botoșani), 2 lei; R. M. Stamatopol, institutoare (Botoșani), 2 lei; Cleopatra Ioanițiu, institutoare (Botoșani), 2 lei; I. Popovici Cerchez, institutor (Botoșani), 2 lei; Cornelia Climescu, instit. (Botoșani), 2 lei; Ana Popescu, instit. (Botoșani), 2 lei; Neculai Ursoiu, instit. (Botoșani), 4 lei; Maria Popovici, instit. (Botoșani), 3 lei; Aristia Petrescu, instit. (Botoșani), 2 lei; Ioan Dima Pătrașcu, instit. (Botoșani), 2 lei; Profira C. Gallui instit. (Botoșani), 2 lei; P. S. Darie, instit. (Botoșani), 2 lei; M. D. Monastireanu, instit. (Botoșani), 2 lei; N. Giurgea, pensionar (Botoșani), 2 lei; M. Giurgea, instit. (Botoșani), 2 lei; Gheorghe Petrescu, instit. (Botoșani), 2 lei; Elena Pilat, instit. (Botoșani), 2 lei; C. Cernescu, instit. (Botoșani), 2 lei; Maria Tomida, instit. (Botoșani), 3 lei; Elena Popovici Puiu, instit. (Botoșani), 3 lei; Ana Hohor, instit. (Botoșani), 3 lei; Ecaterina Zamfirescu, instit. (Botoșani), 2 lei; E. I. Popovici, instit. (Botoșani), 2 lei; Maria Țupu, instit. (Botoșani), 2 lei; Natalia I. Adamiu, instit. (Botoșani), 2 lei; Maria I. Carale, instit. (Botoșani), 2 lei; Aurelia Bozga, instit. (Botoșani), 2 lei; Ioan Teodorescu, instit. (Botoșani), 2 lei; C. V. Ficșinescu, instit. (Botoșani), 6 lei; Olga N. Leontenescu, instit. (Botoșani), 2 lei.

(Va urmă).

CREMA, PUDRA ȘI SĂPUN „FLORA”

nu se vând decât în ambalajul original arătat aci (un sfert din mărimea naturală) și cu următoarele prețuri:

Crema lei 1.50 — Pudră lei 2 — Săpun lei 1.25

Refuzați dar în interesul D-voastră ca neevitabile dacă vi s'ar oferi aceste

preparate în cantități mai mici sau altfel decât în ambalajul original aci arătat și cu etichetele neatinse.

Crema și Pudra „FLORA” se pot întrebuița fără grijă cât de mul timp, acest fapt e stabilit oficial de institutul de Chimie al Statului, care a constatat la 12 Septembrie sub No. 1.110, că: «*Crema și Pudra „Flora” nu conțin substanțe toxice sau de acele cari printr'o întrebuițare îndelungată pot vătămă sănătatea.*» — **Pomada de păr „Flora”** neîntrecută pentru îngrijirea rațională și igienică a părului; Borcan mare lei 2.50, mic lei 1.75 — **Capilogen „Flora”** (apă de păr), curăță mătreața după câte-vă întrebuițări; Sticla mare lei 3.25, mică lei 2.50 — **La nemulțumire să restituie costul** pentru oricare din aceste preparate.

Pectosin Iteanu

vindecă tusea cea mai rebelă și e preparatul cel mai rațional pentru a trata cu succes bronșitele acute și cronice, tuse convulsivă (măgărească), emfiseumul pulmonar etc. Sticla lei 3. — La Droguerii și farmacii.

Hemoferul Iteanu Unul din cele mai puternice reconstituante ale corpului slăbit, mărește greutatea corpului și redă pofta de mâncare perdută, suveran pentru a combate **anemia, lipsa sângelui, clorosa, debilitatea generală, dispepsia, constipația, Leucorea** (poală albă la femei) **Histeria, Neurastenia, Amețelile, Slăbirea memoriei, Limfatismul**, etc. Hemoferul Iteanu este autorizat de Onor. Consiliul Sanitar Superior și recomandat de eminenții noștri medici **Prof. dr. Bui-cliu, Prof. dr. Leonte, Prof. dr. Negel** (Iași) și alții, după experiențele îndelungate. — Prețul lei 4. — La Droguerii și farmacii.

Nevralgiile cele mai rebele durerile de cap, migrena, durerile reumatismului acut, articular lumbago, durerile de dinți cele mai tari, mai ales nevralgice, precum și orice dureri provenite din răceală sunt combătute cu deplin succes prin întrebuițarea

Pastilelor Nevralgine Jurist

Aprobate de Consiliul Sanitar Superior. Prețul unui flacon Lei 2.50, o dosă 50 bani. La Droguerii și Farmacii.